

2 ZDRAVSTVENO STANJE PREBIVALSTVA

2.5 POŠKODBE

2.5.2 TRANSPORTNE NEZGODE

Podatke o umrljivosti zaradi transportnih nezgod zbira NIJZ. Vključujejo primere smrti, nastale pri nezgodah, v katerih je udeleženo sredstvo za prevoz ljudi ali blaga na kopnem, po vodi ali po zraku. V Sloveniji je v letu 2013 v transportnih nezgodah umrlo 150 oseb, prevladovali so moški (77 %). Najpogostejše so transportne nezgode v cestnem prometu. V letu 2013 je bilo takih nezgod v Sloveniji 18.904, v njih je umrlo 125 oseb. Od leta 2007 dalje je opazen upad števila vseh cestnoprometnih nezgod (za 38 %).

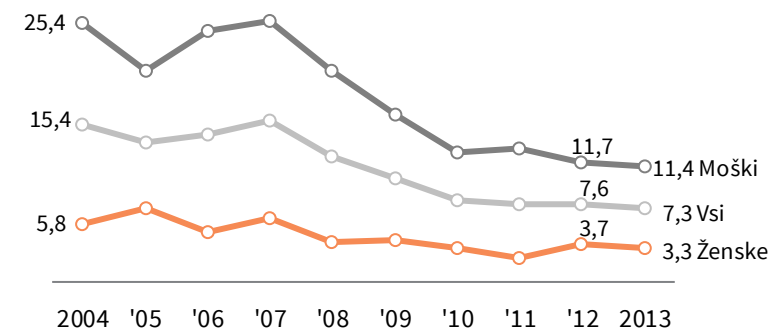
Transportne nezgode predstavljajo velik družbeni problem, saj so poškodovanci pogosto zdravi ljudje v aktivni dobi življenja. Zaradi visokega števila umrlih in poškodovanih v cestnoprometnih nezgodah sodi Slovenija na področju cestnega prometa med manj varne države Evropske unije. Stanje se v Sloveniji z leti počasi izboljšuje. Po navajanju Evropske komisije je bil v Sloveniji v obdobju 2000–2010 zaznan povprečni letni upad števila smrtnih žrtev za 7 %, v Evropski uniji pa povprečno za 6 %.

Iz grafa 1 je razvidno, da se je v desetletnem obdobju število vseh umrlih na 100.000 prebivalcev zaradi transportnih nezgod zmanjšalo za 53 %. Čeprav je bil od leta 2007 zaznan pomemben upad stopnje umrljivosti pri moških, je bila v letu 2013 še vedno opazna razlika med spoloma (3,5-krat več umrlih moških kot žensk).

Na visoko umrljivost v prometu med drugim vpliva tudi vožnja pod vplivom alkohola. Vsaka deseta prometna nezgoda se zgodi zaradi alkoholiziranih povzročiteljev.

2.5.2 Graf 1: **Umrli zaradi transportnih nezgod** po spolu, Slovenija, 2004–2013

na 100.000 prebivalcev

Vir: Obrazec Prijava smrti (DEM-2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

2.5.2 Tabela 1: **Cestnoprometne nezgode**, Slovenija, 2007–2013

Število	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Število vseh nezgod ¹⁾	30.401	22.783	20.597	21.347	22.913	22.035	18.904
Število nezgod s telesno poškodbo	11.151	8.738	8.435	7.433	7.089	6.742	6.426
Število nezgod s smrtnim izidom	263	200	154	127	129	122	116
Število udeležencev v nezgodah s poškodbo	16.037	12.409	12.114	10.316	9.673	9.148	8.742
Število umrlih oseb zaradi nezgod	293	214	171	138	141	130	125
Na 100.000 prebivalcev							
Število vseh nezgod ¹⁾	1.505,4	1.117,1	1.008,5	1.041,7	1.116,3	1.071,6	918,0
Število nezgod s telesno poškodbo	552,2	428,5	413,0	362,7	345,4	327,9	312,1
Število nezgod s smrtnim izidom	13,0	9,8	7,5	6,2	6,3	5,9	5,6
Število udeležencev v nezgodah s poškodbo	794,1	608,5	593,1	503,4	471,3	444,9	424,6
Število umrlih oseb zaradi nezgod	14,5	10,5	8,4	6,7	6,9	6,3	6,1

¹⁾ V skupno število nezgod so vključene nezgode s smrtnim izidom, telesno poškodbo in materialno škodo.

Vir: Letno poročilo o delu policije (MNZ)

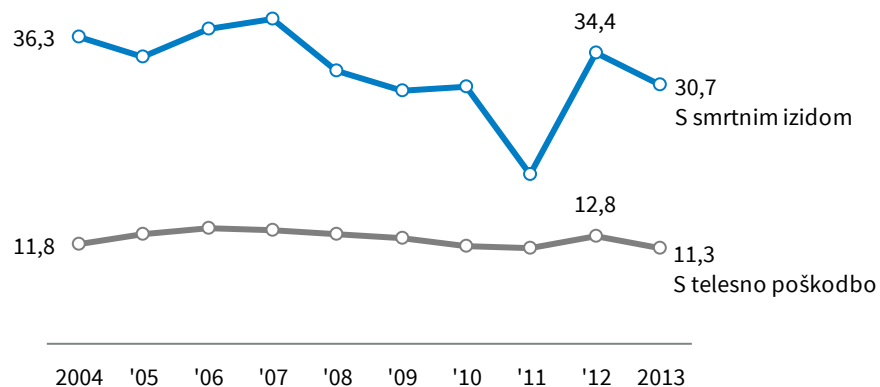
2.5.2 Tabela 2: **Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti**, Slovenija, 2013

	Nezgode s smrtnim izidom	Nezgode s telesno poškodbo	Nezgode z materialno škodo	SKUPAJ
Število vseh povzročiteljev	114	6.029	9.793	15.936
Število alkoholiziranih povzročiteljev	35	679	940	1.654
Delež alkoholiziranih povzročiteljev (%)	30,7	11,3	9,6	10,4
Povprečna stopnja alkohola (g alkohola/kg krvi)	1,62	1,54	1,45	1,49

Vir: Letno poročilo o delu policije (MNZ)

2.5.2 Graf 2: **Odstotek alkoholiziranih povzročiteljev cestnoprometnih nezgod**, Slovenija, 2004–2013

Vir: Letno poročilo o delu policije (MNZ)

V letu 2013 je bilo med 114 povzročitelji prometnih nezgod s smrtnim izidom alkoholiziranih 35 povzročiteljev (31 %). Od 6.029 povzročiteljev prometnih nezgod, ki so vključevale telesno poškodbo, jih je bilo alkoholiziranih 679 (11 %).

2.5.2 Tabela 3: **Umri in specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod** po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2013

	Število umrlih			Specifična stopnja umrljivosti na 100.000 prebivalcev		
	Moški	Ženske	SKUPAJ	Moški	Ženske	SKUPAJ
0-9 let	1	1	2	0,9	1,0	1,0
10-19	7	5	12	7,2	5,5	6,4
20-29	17	5	22	13,0	4,1	8,7
30-39	18	2	20	11,1	1,4	6,5
40-49	16	3	19	10,3	2,0	6,3
50-59	16	5	21	10,3	3,3	6,9
60-69	15	4	19	13,1	3,3	8,1
70-79	18	6	24	25,9	6,4	14,6
80 +	8	3	11	28,3	4,5	11,6
SKUPAJ	116	34	150	11,4	3,3	7,3

Vir: Obrazec Prijava smrti (DEM-2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

2.5.2 Tabela 4: **Specifična stopnja umrljivosti zaradi najpogostejših transportnih nezgod** po MKB-10 in spolu, Slovenija, 2013

Transportne nezgode	Kode diagnoz po MKB-10	Na 100.000 prebivalcev		
		Moški	Ženske	SKUPAJ
Oseba v avtomobilu	V40-V49	4,0	1,2	2,6
Pešec	V01-V09	1,5	1,3	1,4
Druge nezgode med transportom na kopnem ¹⁾	V80-V89	2,2	0,3	1,2
Motorist	V20-V29	1,9	0,1	1,0
Kolesar	V10-V19	1,1	0,4	0,7

¹⁾ V druge nezgode med transportom na kopnem so vključeni: jezdec ali oseba v vprežnem vozilu; oseba v vlaku ali vozilu na tirih; oseba v posebnem industrijskem vozilu; oseba v posebnem poljedelskem vozilu; oseba v posebnem gradbenem vozilu; oseba v posebnem terenskem ali druge vrste motornem vozilu, namenjenem predvsem uporabi na necestnih površinah; prometna in neprometna nezgoda opredeljene vrste, pri kateri vrsta prevoza poškodovanca ni znana; nezgoda motornega ali nemotornega vozila, pri čemer vrsta vozila ni opredeljena.

Vir: Obrazec Prijava smrti (DEM-2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

Število umrlih zaradi transportnih nezgod je bilo pri moških v vseh starostnih skupinah višje kot pri ženskah, v zadnjem desetletju (2004–2013) kar štirikrat višje.

V zadnjih desetih letih (2004–2013) so bili v transportu najbolj ogroženi mladi ljudje (20–29 let). Povprečno jih je v tej starostni skupini letno umrlo 50.

REGIONALNE PRIMERJAVE

2.5.2 Tabela 5: **Cestnoprometne nezgode**, statistične regije in Slovenija, 2013

Število	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnje-posavska	Jugovzhodna	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število vseh nezgod ¹⁾	1.045	3.724	510	2.706	195	432	1.091	5.259	1.449	408	887	1.198	18.904
Število nezgod s telesno poškodbo	271	1.368	179	1.096	75	135	383	1.589	489	160	302	379	6.426
Število nezgod s smrtnim izidom	8	16	3	19	1	9	6	19	15	7	6	7	116
Število udeležencev v nezgodah s poškodbo	334	1.917	272	1.592	107	189	538	2.157	582	243	353	458	8.742
Število umrlih oseb zaradi nezgod	9	16	3	20	1	12	6	21	15	8	6	8	125
Na 100.000 prebivalcev													
Število vseh nezgod ¹⁾	888,0	1.153,8	708,9	1.038,9	449,9	615,0	765,1	969,5	710,6	776,7	745,3	1.068,2	918,1
Število nezgod s telesno poškodbo	230,3	423,9	248,8	420,8	173,0	192,2	268,6	292,9	239,8	304,6	253,7	337,9	312,1
Število nezgod s smrtnim izidom	6,8	5,0	4,2	7,3	2,3	12,8	4,2	3,5	7,4	13,3	5,0	6,2	5,6
Število udeležencev v nezgodah s poškodbo	283,8	594,0	378,1	611,2	246,9	269,1	377,3	397,6	285,4	462,6	296,6	408,4	424,6
Število umrlih oseb zaradi nezgod	7,6	5,0	4,2	7,7	2,3	17,1	4,2	3,9	7,4	15,2	5,0	7,1	6,1

¹⁾ V skupno število nezgod so vključene nezgode s smrtnim izidom, telesno poškodbo in materialno škodo.
Vir: Letno poročilo o delu policije (MNZ)

Pri primerjavi regijskih podatkov so bile v letu 2013 cestnoprometne nezgode na število prebivalcev najpogostejše v podravski (1.153,8/100.000), obalno-kraški in savinjski statistični regiji. Najmanj teh nezgod je bilo v zasavski statistični regiji (450/100.000).

Med najbolj ogrožene zaradi cestnoprometnih nezgod so v letih 2011–2013 spadali prebivalci notranjsko-kraške statistične regije, kjer je v letu 2013 vrednost kazalnika znašala 15,2/100.000 prebivalcev, med najmanj ogroženimi pa so bili isto leto v zasavski statistični regiji (2,3/100.000).

2.5.2 Tabela 6: Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti, policijske uprave, Slovenija, 2013

Cestnoprometne nezgode	PU Celje	PU Nova Gorica	PU Koper	PU Kranj	PU Ljubljana	PU Maribor	PU Murska Sobota	PU Novo mesto	SLOVENIJA
S smrtnim izidom									
Število vseh povzročiteljev	22	6	12	16	22	14	8	14	114
Število alkoholiziranih povzročiteljev	7	2	2	3	7	4	4	6	35
Delež alkoholiziranih povzročiteljev (%)	31,8	33,3	16,7	18,8	31,8	28,6	50,0	42,9	30,7
Povprečna stopnja alkohola (g alkohola/kg krvi)	1,85	1,59	0,87	2,00	1,96	1,30	1,37	1,41	1,62
S telesno poškodbo									
Število vseh povzročiteljev	1.190	289	481	460	1.701	1.245	257	406	6.029
Število alkoholiziranih povzročiteljev	95	32	70	63	183	131	49	56	679
Delež alkoholiziranih povzročiteljev (%)	8,0	11,1	14,6	13,7	10,8	10,5	19,1	13,8	11,3
Povprečna stopnja alkohola (g alkohola/kg krvi)	1,37	1,44	1,50	1,50	1,54	1,65	1,69	1,56	1,54

Vir: Letno poročilo o delu policije (MNZ)

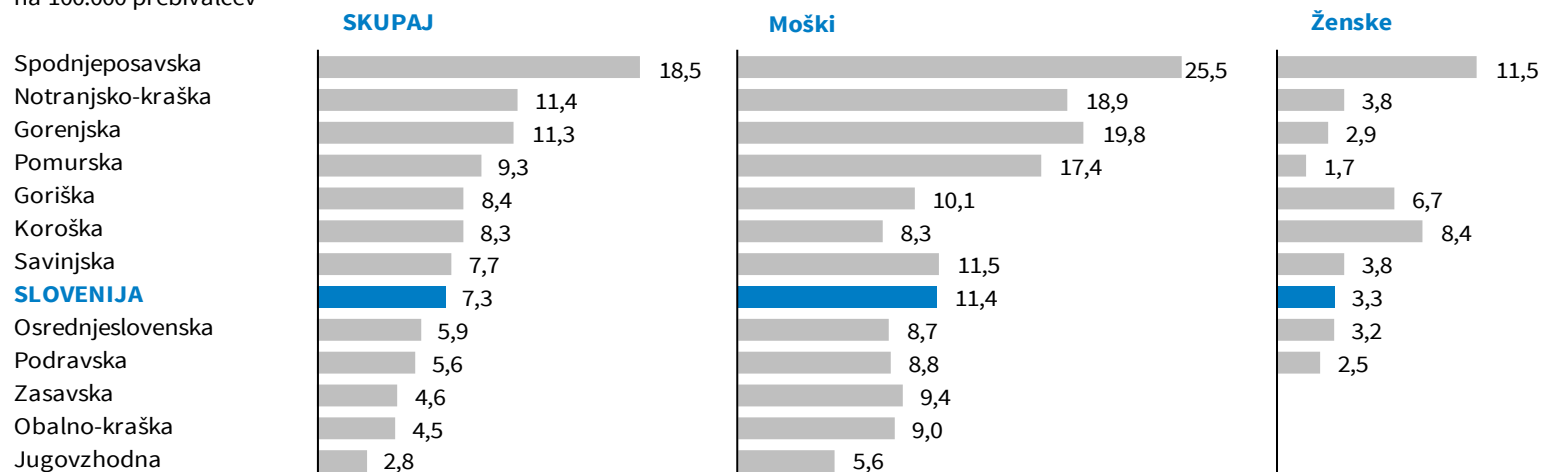
2.5.2 Tabela 7: **Umrli zaradi transportnih nezgod** po spolu, statistične regije, Slovenija, 2013

	Pomurska	Podravska	Koroška	Savinjska	Zasavska	Spodnjeposavska	Jugovzhodna	Osrednjeslovenska	Gorenjska	Notranjsko-kraška	Goriška	Obalno-kraška	SLOVENIJA
Število umrlih													
Moški	10	14	3	15	2	9	4	23	20	5	6	5	116
Ženske	1	4	3	5	-	4	-	9	3	1	4	-	34
SKUPAJ	11	18	6	20	2	13	4	32	23	6	10	5	150

Vir: Obrazec Prijava smrti (DEM-2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

2.5.2 Graf 3: **Specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod** po spolu, statistične regije, Slovenija, 2013

na 100.000 prebivalcev

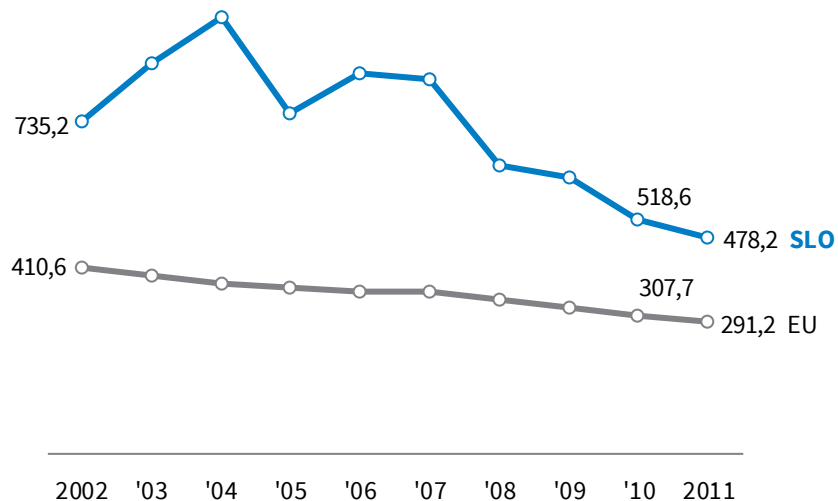
Vir: Obrazec Prijava smrti (DEM-2) in Zdravniško potrdilo o smrti in poročilo o vzroku smrti

MEDNARODNE PRIMERJAVE

2.5.2 Graf 4: **Umrli in poškodovani zaradi cestnoprometnih nezgod**, Slovenija in povprečje EU, 2002–2011

na 100.000 prebivalcev

Vir: WHO, <http://data.euro.who.int/hfad/>, 2. 7. 2015

V letu 2011 je bilo v Sloveniji v cestnoprometnih nezgodah 478 umrlih in poškodovanih na 100.000 prebivalcev, kar je bilo 64 % nad povprečjem Evropske unije. Slovenija je glede števila umrlih in poškodovanih zaradi cestnoprometnih nezgod na 3. mestu med 21 evropskimi državami, za katere so podatki razpoložljivi.

SEZNAM GRAFOV IN TABEL

SEZNAM GRAFOV

2.5.2 Graf 1: Umrli zaradi transportnih nezgod po spolu, Slovenija, 2004–2013	2-2
2.5.2 Graf 2: Odstotek alkoholiziranih povzročiteljev cestnoprometnih nezgod , Slovenija, 2004–2013	2-4
2.5.2 Graf 3: Specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod po spolu, statistične regije, Slovenija, 2013	2-8
2.5.2 Graf 4: Umrli in poškodovani zaradi cestnoprometnih nezgod , Slovenija in povprečje EU, 2002–2011.....	2-9

SEZNAM TABEL

2.5.2 Tabela 1: Cestnoprometne nezgode , Slovenija, 2007–2013	2-3
2.5.2 Tabela 2: Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti , Slovenija, 2013	2-3
2.5.2 Tabela 3: Umrli in specifična stopnja umrljivosti zaradi transportnih nezgod po starostnih skupinah in spolu, Slovenija, 2013.....	2-4
2.5.2 Tabela 4: Specifična stopnja umrljivosti zaradi najpogostejših transportnih nezgod po MKB-10 in spolu, Slovenija, 2013	2-5
2.5.2 Tabela 5: Cestnoprometne nezgode , statistične regije in Slovenija, 2013	2-6
2.5.2 Tabela 6: Povzročitelji cestnoprometnih nezgod in povprečna stopnja alkoholiziranosti , policijske uprave, Slovenija, 2013.....	2-7
2.5.2 Tabela 7: Umrli zaradi transportnih nezgod po spolu, statistične regije, Slovenija, 2013	2-8

DEFINICIJE

NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
Transportna nezgoda	Transportna nezgoda je katerakoli nezgoda, v kateri je udeleženo sredstvo, namenjeno ali v trenutku nezgode uporabljano predvsem za prevoz ljudi ali blaga z enega na drugi kraj.	To področje je razdeljeno na 12 skupin. V skupinah, ki se nanašajo na transportne nezgode na kopnem (V01-V89), je označen način prevoza ponesrečenca. Razdeljene so glede na udeležnost ponesrečenca ali vrsto dogodka.	Transport accident
Cestnoprometna nezgoda (nesreča)	Prometna nesreča je nesreča na javni cesti ali nekategorizirani cesti, ki se uporablja za javni cestni promet, v kateri je bilo udeleženo vsaj eno premikajoče se vozilo in je v njej najmanj ena oseba umrla ali bila telesno poškodovana ali pa je nastala materialna škoda. (Zakon o pravilih cestnega prometa, ZPrCP)		Road traffic accident
Cestnoprometna nezgoda s smrtnim izidom	Cestnoprometna nezgoda s smrtnim izidom je vsaka nezgoda s poškodbo, ki povzroči smrt osebe, poškodovane v tej nezgodi.		Fatal road traffic accident
Umrla oseba v nezgodi	Vsaka oseba, ki je umrla neposredno v nezgodi ali v 30 dneh za posledicami te nezgode.		Traffic accident fatality
Huda telesna poškodba	Poškodba, zaradi katere je bilo v nevarnosti življenje poškodovanega, ali zaradi katere je bilo okvarjeno zdravje (bodisi zelo, vendar začasno, bodisi v manjši meri, vendar za vedno), ali zaradi katere je poškodovani začasno nezmožen za vsakršno delo oziroma je njegova zmožnost za delo za vselej zmanjšana.		Serious body injury

NAZIV	DEFINICIJA	DODATNA METODOLOŠKA POJASNILA	ANGLEŠKI IZRAZ
Alkoholizirani povzročitelj	Je oseba, ki je zaradi vožnje pod vplivom alkohola povzročila prometno nezgodo.	Vozniki začetniki, poklicni vozniki in ostale z Zakonom o pravilih cestnega prometa določene posebne skupine voznikov v organizmu ne smejo imeti alkohola. Drugi vozniki imajo lahko največ do vključno 0,50 grama alkohola na kilogram krvi ali do vključno 0,24 miligrama alkohola v litru izdihanega zraka, a pod pogojem, da tudi pri nižji koncentraciji alkohola ne kažejo znakov motenj v vedenju, katerih posledica je lahko nezanesljivo ravnanje v cestnem prometu. (105. člen Zakona o pravilih cestnega prometa, ZPrCP)	Drunk driver
Specifična stopnja umrljivosti	Specifična stopnja umrljivosti je razmerje med številom umrlih iz določene skupine v koledarskem letu in številom prebivalstva sredi istega leta na določenem območju, pomnoženo s 100.000.	Specifična stopnja umrljivosti = (število umrlih oseb iz določene skupine x 100.000) / število prebivalcev	Specific mortality rate